

GMINA OGRODZIENIEC

Gmina wyróżniona Honorową Flagą Rady Europy (2007) i Dyplomem Europejskim (2004)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRO- DOWISKO „PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC”

Styczeń 2011

*Urząd Miasta i Gminy Ogrodzieniec
Plac Wolności 25, 42-440 Ogrodzieniec
tel. /032/ 67 09 700, fax: /032/ 67 09 721*

www.ogrodzieniec.pl e-mail:ogrodzieniec@ogrodzieniec.pl

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	4
1.1	Przedmiot opracowania i podstawa prawna.....	4
2.	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	4
2.1	Zawartość projektowanego dokumentu.....	4
2.2	Główne cele projektowanego dokumentu.....	5
2.3	Powiązania Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Ogrodzieniec z innymi dokumentami	5
3.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	5
4.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	5
5.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko ...	6
6.	Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	6
7.	Stan środowiska na terenie objętym przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	7
8.	Istotne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	8
9.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	9
10.	Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko a w szczególności na: ...	10
10.1	Różnorodność biologiczną.....	10
10.2	Ludzi.....	11
10.3	Zwierzęta.....	11
10.4	Rośliny	11

*PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA
I GMINY OGRODZIENIEC*

10.5	Wodę.....	12
10.6	Powietrze	13
10.7	Powierzchnie ziemi	13
10.8	Klimat i Krajobraz.....	13
10.9	Zasoby naturalne.....	14
10.10	Zabytki, dobra materialne.....	14
11.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację porzyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru .	15
12.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy...	15
13.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	15
14.	Wykorzystane materiały	17

1. WSTĘP

1.1 Przedmiot opracowania i podstawa prawna

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec”.

Obowiązek sporządzenia niniejszej dokumentacji wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami), obowiązujących od dnia 15 listopada 2008 roku. Na podstawie wyżej wymienionej ustawy organ administracji publicznej opracowujący projekt programu związanego z gospodarką odpadami ma obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko (art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku). Szczegółowe warunki, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów programów związanych z gospodarką odpadami określone zostały w art. 51 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy.

Niniejsza dokumentacja stanowi część postępowania dotyczącego strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46, 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami).

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 Zawartość projektowanego dokumentu

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec zawiera opis następujących zagadnień:

- Cel i zadania dokumentu
- Koncepcja zarządzania programem
- Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka
- Stan prawny w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest
- Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie usuwania azbestu
- Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec”
- Oszacowanie kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ogrodzieniec
- Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec oraz związanych ze składowaniem odpadów zawierających azbest.

2.2 Główne cele projektowanego dokumentu

Nadrzędnym celem Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec jest:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie gminy,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Ogólnym zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest oraz pomoc mieszkańcom w celu zachęcenia ich do usuwania azbestu, a tym samym zmniejszenie ryzyka związanego z nieprawidłowym wykonaniem prac związanych z demontażem wyrobów azbestowych.

2.3 Powiązania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec z innymi dokumentami

Podstawowym dokumentem określającym ramy prawne gospodarki odpadami w Unii Europejskiej jest Dyrektywa Rady 74/442/EEC, nakładająca na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odzysku i usuwania odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu oraz nie powodujący szkód w środowisku.

Przy tworzeniu niniejszego programu zwracano uwagę na jego spójność z takimi dokumentami jak:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2010,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego oraz Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032.

Cele zawarte w powyższych dokumentach są zgodne z celami przedstawionymi w „Programie usuwania azbestu z terenu miasta i Gminy Ogrodzieniec”. Osiągnięcie ich będzie możliwe w perspektywie długoterminowej (okres ok. 22 lat) poprzez usunięcie z terenu gminy stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy opracowywaniu niniejszej dokumentacji skorzystano z obowiązujących aktów prawnych oraz z dostępnych publikacji.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan gospodarki odpadami azbestowymi na terenie gminy Ogrodzieniec, oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ

PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Głównym wskaźnikiem monitorowania oraz analizy skuteczności realizacji postanowień projektowanego dokumentu będzie ilość usuniętych przez właścicieli nieruchomości wyrobów zawierających azbest.

Właściciele nieruchomości na których znajduje się azbest mają obowiązek zgłaszać ten fakt Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec, aktualnie, w związku z przeprowadzoną inwentaryzacją tutejszy urząd posiada wykaz wszystkich nieruchomości, pokrytych lub ocieplonych wyrobami azbestowymi.

Właściciele nieruchomości mają również obowiązek składać informację o zaprzestaniu wykorzystywania wyrobów zawierających azbest. Na podstawie powyższych danych można ustalić ilość usuniętego azbestu, oraz procent wykonania założonej w programie wartości.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, informacje takie należy składać corocznie. W związku z powyższym, taka też będzie częstotliwość przeprowadzania analizy. Ponadto, każdorazowo po dostarczeniu informacji przez właściciela nieruchomości, dane zostaną wprowadzone do Wojewódzkiej Bazy Danych Azbestowych.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Teren objęty „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec”, położony jest w powiecie zawierciańskim w województwie śląskim w dużej odległości od granicy Polski.

Dla terenu objętego powyższym programem nie stwierdzono możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ponieważ na terenie gminy Ogrodzieniec w latach 1913-1932 i 1952-1997 działało Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacji Budowlanej „IZOLACJA” w którym produkowano płyty prasowane płaskie typu „Karo” oraz płyty dekarne faliste, odpady zawierające azbest stanowią bardzo duży problem na terenie gminy Ogrodzieniec. Większość dachów budynków na terenie gminy jest pokryta dachówkami azbestowymi. Na terenie zlikwidowanego przedsiębiorstwa pozostało ok. 3 700 ton azbestu. Dodatkowo na terenie byłego kamieniołomu Cementowni „Wiek” znajduje się „dzikie” wysypisko odpadów pochodzących z produkcji azbestu o powierzchni 6 ha. Na wysypisku zdeponowano 250-280 tysięcy ton tych odpadów. We wrześniu 2010 roku rozpoczęto prace związane z likwidacją i unieszkodliwieniem azbestu z terenu byłego zakładu produkcyjnego oraz rekultywacją wysypiska odpadów. Z terenu zakładu usunięto 5340 Mg odpadów zawierających azbest. Odpady zdeponowano na składowisku odpadów niebezpiecznych w

Jadwinówce koło Radomska. Podczas realizacji prac prowadzony jest monitoring powietrza i pomiary poziomu hałasu. Na terenie obiektu niebędącego legalnym składowiskiem odpadów zidentyfikowano ok. 12 014 m³ odpadów zawierających azbest. Obszar zalegania odpadów wynosi 5,7330 m² a głębokość średnio 5,38 m.

W przeglądzie ekologicznym przedmiotowego obiektu przeprowadzono analizę oddziaływania na środowisko, z której wynika, że obiekt w nieznacznym stopniu i miejscowo oddziałuje na środowisko, w związku z czym należy pozostawić zdeponowane odpady w analizowanym miejscu. W związku z powyższym wykonywane są prace polegające na przykryciu odpadów warstwą ziemi o grubości 2 m (1,9 m ziemia, 0,01 m – warstwa humusu) powierzchni 5,7330 m². Po zakończeniu tych prac zostanie wykonana rekultywacja biologiczna polegająca na wysianiu mieszanki traw.

W przypadku braku realizacji postanowień niniejszego dokumentu stan środowiska będzie się sukcesywnie pogarszał, ponieważ azbest poddany działaniu czynników atmosferycznych, będzie podlegał uszkodzeniu, a co za tym idzie włókna azbestowe będą dostawać się do powietrza, a w rezultacie do organizmu ludzkiego. Skutkiem tego, nastąpi zwiększenie występowania chorób związanych z wdychaniem włókien azbestu. Podobne skutki spowoduje niewłaściwe postępowanie z wyrobami azbestowymi podczas ich demontażu oraz składowanie ich w nieodpowiedni sposób – czyli postępowanie niezgodne z zalecanymi w dokumencie procedurami.

7. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE OBJĘTYM PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Wody podziemne

Gminę Ogrodzieniec znamionują bogate zasoby wód podziemnych. Podstawową strukturą wodonośną na terenie gminy jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 326 Krzeszowice-Pilica

Zbiornik jest większym i młodszym z dwóch zbiorników jurajskich Monokliny Krakowsko-Śląskiej. Rozciąga się na obszarze 3257 km² od okolic Wielunia po północne obrzeża Krakowa. W granicach gminy Ogrodzieniec znajduje się około 2 % jego powierzchni.

GZWP Nr 326 Krzeszowice-Pilica zbudowany jest z węglanowych osady górnej jury. Jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne (wg „Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony”, A. S. Kleczkowski, 1990) to 1020 tys. m³/d, moduł zasobowy - 3,62 l/s/km². Jest to zbiornik o niskim stopniu naturalnej odporności na zanieczyszczenie. Podobna cecha znamionuje większość szczelinowo-krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko-Śląskiej, o dużych zdolnościach filtracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniem przed infiltracją z powierzchni ziemi. GZWP Nr 326 obejmuje swym zasięgiem około 85 % powierzchni gminy Ogrodzieniec.

Niewielką, zachodnią część gminy obejmuje GZWP Nr 454 Olkusz-Zawiercie – zbiornik triasowy zbudowany również ze skał węglanowych. Jest to półzakryty, hydrodynamicznie zamknięty zbiornik wód podziemnych. Jego południowa i centralna część znajdują się w obrębie zlewni Białej Przemszy, natomiast granica wschodnia nie jest ściśle określona, gdyż w tym kierunku utwory triasu kryją się pod nakładem

jurajskim. Jego całkowita powierzchnia równa jest 732 km². Jest to najbardziej zasobny zbiornik triasowy Monokliny Krakowsko-Śląskiej. Jego szacunkowe zasoby dyzpozycyjne osiągają 391 tys. m³/d, dość duży jest też moduł zasobowy wynoszący 6,18 l/s/km².

Głównymi przyczynami zanieczyszczenia wód podziemnych jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa oraz niewłaściwe składowanie odpadów („dzikie wysypiska”).

Przyroda ożywiona

Duża część gminy Ogrodzieniec leży na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, zajmuje on 3 809 ha co stanowi 44,6% jej powierzchni. Na terenie Parku położone jest Podzamcze, Ryczów, Ryczów Kolonia, Żelazko-Śrubarnia, częściowo także Kielkowice i Giebło Kolonia. Niewielki fragment Parku Krajobrazowego obejmuje także południowy i wschodni skraj miejskiej części gminy. Około 36,5 % gminy (3 122 ha) zajmuje otulina Jurajskich Parków Krajobrazowych. Ma ona status Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na jej terenie znajdują się takie miejscowości jak Giebło, Morusy, Gulzów, Mokrus, Kielkowice, a także tereny miejskie Ogrodzieńca, w tym znaczna część lasów na zachodzie i południowym-zachodzie, otaczających zabudowaną część miasta.

Wojewoda Śląski rozporządzeniem nr 22/04 z dnia 3 czerwca 2004 r. uznał za pomnik przyrody skupienie tworów przyrody nieożywionej – zespół źródeł rzeki Centurii, zlokalizowany na powierzchni 1,23 ha miejscowości Ogrodzieniec.

Ponadto 2032 ha gminy Ogrodzieniec objęte są ochroną jako obszar NATURA 2000 - Ostoja Środkowojurajska. Jest to Specjalny Obszar Ochrony (SOO) wytypowany na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

8. ISTOTNE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Istotne problemy dla środowiska wynikające z obecności wyrobów zawierających azbest to:

- nieprzestrzeganie przepisów zawartych w aktach prawnych dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;

- obecność azbestu na tzw. „dzikich” wysypiskach odpadów – głównie w lasach.

Na terenie gminy Ogrodzieniec, dla której stworzono projektowany dokument, znajdują się następujące obszary podlegające ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody:

- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,

- Obszar Natura 2000- Ostoja Środkowojurajska,

- Pomnik przyrody -zespół źródeł rzeki Centurii.

Głównym problemem z punktu widzenia obszarów chronionych jest niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, ponieważ skutkuje ona niewłaściwym zachowaniem mieszkańców na terenach chronionych. Bywa, że azbest usuwany z nierucho-

mości jest następnie niewłaściwie składowany (porzucany) nawet na terenach chronionych ze względu na walory przyrodnicze.

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu określone zostały m. in. w niżej wymienionych dokumentacjach tj.:

- Dyrektywa Rady 74/442/EEC,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 -2032

W dokumentacjach dotyczących PGO określono problematykę związaną z gospodarką odpadami na poszczególnych szczeblach: krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Problematyka odpadów azbestowych zawartych w wymienionych dokumentacjach jest zgodna z obowiązującymi w Polsce i Unii Europejskiej przepisami prawa. W dokumentacjach tych określono cele krótkookresowe, długookresowe i perspektywiczne systemu gospodarki odpadami na poszczególnych szczeblach. Głównym zadaniem i celem określonym w opracowanych dokumentacjach dotyczących gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym jest ograniczenie oddziaływania azbestu na środowisko i sukcesywna eliminacja odpadów zawierających azbest a co za tym idzie ochrona zdrowia ludzi.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 -2032 przewiduje następujące działania:

- działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizacje krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji i kongresów,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach,

Zapisy Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec pozostają w zgodzie z powyższymi dokumentami.

10. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE, W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO A W SZCZEGÓLNOŚCI NA:

10.1 Różnorodność biologiczną

Ogrodzieniec to jedna z najcenniejszych pod względem przyrodniczym gmin powiatu zawierciańskiego. Osobliwością sfery przyrodniczej gminy jest wolna od wielkowiejskiej zabudowy, łagodna a zarazem zróżnicowana rzeźba krasowa o lekko falistym charakterze ze wzgórzami wapiennymi i gęsto nagromadzonymi ostańcami, a także formami erozyjnymi takimi jak jaskinie, grotty, ponory itp. Walory krajobrazowe uwypukla wyeksponowanie terenu gminy na tle okolic, w tym głównie rejonu Podzamcza z kulminacją wysokościową na Górze Zamkowej (504 m n.p.m.) – jednym z najwyższych położonych punktów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, zwanej zwyczajowo Jurą Krakowsko-Częstochowską.

Najciekawszą i najlepiej rozwiniętą rzeźbą krasową w gminie Ogrodzieniec wyróżniają się okolice Podzamcza a także tereny w części południowej – okolice Żelazka-Śrubarni, Ryczowa i Kolonii Ryczów. Naturalne komponenty krajobrazu uzupełnia przyroda ożywiona, w tym głównie zespół borów sosnowych, a także lasów bukowych oraz liczne krzewy i roślinność naskalna, m.in. zwarte zarośla tarninowo-głogowo-leszczynowe. Wiele gatunków roślin współtworzących ekosystemy leśne lub łąkowe objętych jest całkowitą (dziewięciśli bezłodygowy, buławnik wielkokwiatowy) lub częściową ochroną (kruszyna pospolita, marzanka wonna).

Ważną rolę w egzystencji świata roślinnego i zwierzęcego spełniają wspomniane zespoły skał wapiennych, będące środowiskiem rozwoju muraw naskalnych oraz bytowania wielu gatunków ptaków, owadów, a także ssaków. Naturalny krajobraz gminy Ogrodzieniec dość wyraźnie odzwierciedla odrębność dwóch obejmujących ją makroregionów geograficznych – Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, wyżej wyniesionej, ale i słabiej zalesionej z charakterystycznymi dla niej ostańcami oraz Wyżyny Śląskiej obejmującej część zachodnią w tym większą część miasta Ogrodzieniec, płaskiej pokrytej w tej części rozległą połącią boru sosnowego.

W wyniku wprowadzenia ustaleń Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec spowodowane nim oddziaływania będą pozytywne dla przyrody, natomiast brak jego realizacji spowoduje negatywne skutki w postaci odpadów azbestowych zalegających w lasach.

10.2 Ludzi

Analizowany obszar objęty planem to gmina o charakterze miejsko-wiejskim, zamieszkiwana przez 9 581 osób, z czego miasto Ogrodzieniec – 4 515 (dane z ewidencji ludności na dzień 31.12.2007 r.).

Gęstość zaludnienia gminy Ogrodzieniec na dzień 31.12.2007 r. wynosiła 112 os./km², części miejskiej – 156 os./km², części wiejskiej – 89 os./km².

Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zdrowie ludzi, natomiast w przypadku braku jego realizacji, efekty dla zdrowia ludzi będą negatywne w związku z zwiększeniem występowania chorób związanych z wdychaniem włókien azbestu.

10.3 Zwierzęta

Ze względu na dużą ilość lasów porastającą gminę Ogrodzieniec spotyka się tu sarny, jelenie i dziki. Na skałach z roślinnością kserotermiczną występują rzadkie okazy motyli jak paź królowej, wszystkie rusałki: ceik, kratnik, pokrzywnik, admirał, osetnik, pawik, zawisaki, kraśnik sześciopłamek.

Największą osobliwość stanowią tutaj nietoperze, wśród których jest wiele gatunków rzadkich, takich jak: nocek orzęsiony, nocek Natterera, nocek łydkowłosy, nocek Bechsteina, podkowiec mały i duży. Idealnym schronieniem dla nietoperzy są szczeliny skalne.

Popularne są tutaj ptaki drapieżne, takie jak jastrzębie, myszołowy, krogulce, gołębiarze, pustułki i kobuzy, przy odrobinie szczęścia można również spotkać nielicznie występującego trzmielojada. Na terenach leśnych i zabudowanych można napotkać parę płomyków, natomiast w dziuplach kryją się sowy: sowa uszata i puszczyk. Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń planu nie będzie miała negatywnego wpływu na zwierzęta natomiast w przypadku braku jego realizacji, efekty dla bytowania zwierząt będą negatywne.

10.4 Rośliny

Analizowany obszar to teren niezwykle bogaty w lasy, wyróżnić można następujące kompleksy leśne:

- kompleks leśny pomiędzy drogą Ogrodzieniec – Olkusz, a Markowizną, Józefowem, Centurią i Krępą,
- kompleks leśny Lachowizna – Śrubarnia – Żelazko – Kolonia Ryczów – Ryczów,
- kompleks leśny Żelazko – Straszycowe Skały – Ryczów,
- kompleks leśny „Za Morgami” na północ od Kolonii Ryczów,
- kompleks leśny „Bukowiec” pomiędzy Morusami, Kielkowicami, Gieblem i Kolonią Giebło,
- kompleks leśny na wschód od Gulzowa
- kompleks leśny „Góra Bieńkowska” na północ od Kielkowic Starych,
- kompleks leśny „Las Niwski” pomiędzy Kolonią Giebło a Kielkowicami Starymi,
- kompleks leśny „Podzamcze” pomiędzy Podzamczem a Karlinem w gminie Zawiercie.

W lasach dominują monokultury sosnowe, znacznie mniejsze skupiska lasów liściastych stanowią głównie buczyny. Występują też lasy mieszane sosnowo-bukowe. Domieszkę w strukturze gatunkowej stanowi brzoza, świerk, olcha, osika, grab, jawor, lokalnie także modrzew, klon pospolity, lipa i inne.

Występuje tutaj 35 gatunków roślin ściśle chronionych takich jak min.: dziewięsił bezłodygowy, buławnik wielkokwiatowy, kruszczyk szerokolistny, goryczka orzęsiona, rojnik pospolity. Na ostańcach występują murawy naskalne i kserotermiczne.

Bardzo popularne są licznie występujące owoce leśne, a mianowicie jeżyny, poziomki, jagody, maliny, a także borówki.

Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń programu nie będzie miała negatywnego wpływu na rośliny. Z przeprowadzonych badań wynika, że włókna azbestowe mają znikomy wpływ na rośliny.

10.5 Wodę

Pod względem hydrograficznym gmina Ogrodzieniec podzielona jest wododziałem na dwie zlewnie drugiego rzędu. Przeważającą część gminy – środkową południową i wschodnią obejmuje zlewnia Przemszy, część wschodnią i północno-wschodnią zlewnia Pilicy.

Sama sieć hydrograficzna gminy nie jest bogata i zróżnicowana. Dwa największe cieki powierzchniowe na terenie gminy to Czarna Przemsza, płynąca na dość krótkim odcinku północnym i zachodnim skrajem sołectwa Fugasówka-Markowizna oraz jej dopływ Potok Ogrodzieniecki wypływający z zachodniej części miasta, a następnie w rejonie Józefowa wkraczający na teren gminy Łazy.

System dopływów Potoku Ogrodzienieckiego oraz źródłowego odcinka Czarnej Przemszy jest dość ubogi. Jednym z dopływów Potoku Ogrodzienieckiego jest Maślenica, warta uwzględnienia w specyfikacji hydrograficznej gminy głównie jako naturalny kolektor ścieków sanitarnych odprowadzanych z oczyszczalni ścieków w Ogrodzieńcu.

Widły Czarnej Przemszy i Potoku Ogrodzienieckiego tworzą natomiast naturalną niwelację terenu pomiędzy Józefowem a Markowizną, którą charakteryzuje obecność niewielkich stawów i licznych śródleśnych terenów podmokłych. Stawy Józefowskie – powstałe jako rozlewiska Potoku Ogrodzienieckiego są elementem hydrografii gminy w grupie nielicznych na jej terenie zbiorników wód stojących. Stanowią jednak cenny element przyrodniczy. Innym znaczącym w skali gminy akwenem jest wykorzystywany głównie do celów rekreacyjnych zalew Krępa, otoczony lasem porastającym południową część miasta Ogrodzieniec.

Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń planu nie będzie miała negatywnego wpływu na wody natomiast w przypadku braku jego realizacji, efekty dla wód będą negatywne.

10.6 Powietrze

Gmina Ogrodzieniec w skali województwa śląskiego należy do obszarów o niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Głównie wpływ na jakość powietrza ma niska emisja z gospodarstw indywidualnych oraz emisja powodowana przez transport drogowy. Pomimo, że Gmina Ogrodzieniec jest prawie całkowicie zgazyfikowana, wiele gospodarstw domowych ze względów ekonomicznych stosuje jako podstawowy nośnik energii cieplej paliwo stałe –węgiel i koks.

Ponadto w sezonie turystycznym zwiększa się znacznie ilość zanieczyszczeń powodowanych przez transport. Niewielki procent emisji stanowią zanieczyszczenia wprowadzane przez zakłady produkcyjne, na terenie Gminy Ogrodzieniec są to głównie piekarnie i cegielnia.

Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń planu nie będzie miała negatywnego wpływu na powietrze, natomiast w przypadku braku jego realizacji efekty będą negatywne.

10.7 Powierzchnie ziemi

Położenie gminy Ogrodzieniec na pograniczu dwóch mezoregionów geograficznych, a także w obrębie różnych jednostek hydrologicznych decyduje o zróżnicowanej budowie geologicznej, topografii i różnorodności szaty roślinnej, co z kolei wpływa na zróżnicowanie środowiska glebowego.

Około 35 % gleb spełnia warunki klas I – IV, pozostałe należą do klas V i VI. Najlepszej jakości gleby występują w północnej i północno-wschodniej części gminy, w okolicach Kiełkowic, Giebla, i Kolonii Giebło, najsłabsze, głównie bielice, w części południowo-wschodniej gminy, na południe od Ryczowa. W gminie dominują gleby lekkie, suche, często kamieniste. Podłoże krasowe powoduje szybkie osuszanie gleb. W części wschodniej i południowej rzeźba stwarza korzystne warunki erozji i trudności w uprawach. Gminę Ogrodzieniec pod względem klasyfikacji bonitacyjnej gleb uznaje się za stosunkowo ubogą.

Biorąc pod uwagę obecny stan powierzchni ziemi stwierdza się, iż ustalenia projektu planu nie wpłyną negatywnie na jej ukształtowanie.

10.8 Klimat i Krajobraz

Obszar gminy Ogrodzieniec zaliczony został do Częstochowsko- Kieleckiej dzielnicy klimatycznej (R. Gumiński) Średnia temperatura powietrza wynosi tutaj od 6 - 7° C. Średnia miesięczna temperatura stycznia waha się od -2° C do -4° C, natomiast średnia miesięczna temperatura lipca od 14° C do 16° C. Do najcieplejszych miesięcy należy lipiec i sierpień. Śnieg pojawia się pod koniec listopada, a znika najwcześniej w połowie marca. Zima trwa tutaj około 100 dni. Przeciętna suma opadów wynosi około 700mm. Najwyższe opady odnotowuje się w lipcu, a najniższe w październiku.

Realizacja ustaleń planu nie będzie miała wpływu na warunki klimatyczne niniejszego rejonu, ponieważ nie będzie stanowić istotnego źródła ciepła, wilgoci.

Gminę Ogrodzieniec ze względu na ukształtowanie, charakteryzuje specyficzny krajobraz charakteryzujący się występowaniem wapiennych ostańców tworzących jaskinie.

Ustalenia projektu planu pozwolą na zachowanie obecnie panujących tam warunków krajobrazowych.

10.9 Zasoby naturalne

Na terenie gminy Ogrodzieniec, w jej części miejskiej występują głównie złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej (dwa złoża na terenie Ogrodzieńca). Według stanu na rok 2002 udokumentowane przez Państwowy Instytut Geologiczny było także po jednym złożu piasków kwarcowych do produkcji betonów komórkowych i kruszywa naturalnego oraz również jedno złożo (Wiek II) surowców ilastych do produkcji cementu oraz wapieni i margli dla przemysłu cementowego. Wszystkie udokumentowane złoża zalegają na terenie miasta Ogrodzieniec.

Na zasoby bilansowe kopalin (wg „Bilansu zasobów kopalin”, PIG, Warszawa 2002) składa się 3 760 tys. m³ surowców ilastych ceramiki budowlanej, 11 136 tys. ton surowców ilastych do produkcji cementu, 4 365 tys. ton piasków kwarcowych i 1 809 tys. ton kruszywa naturalnego.

Eksploatacji poddane było złożo kruszywa, wydobywano także wapienie i margle ze złoża Wiek II. Obecnie KERAM - cegielnia w Ogrodzieńcu prowadzi na terenie miasta eksploatację ze złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej na potrzeby własnej produkcji.

Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne.

10.10 Zabytki, dobra materialne

Ruiny Zamku Ogrodzienieckiego należą do największych i najbardziej malowniczo położonych wśród ostańców najwyższego wzniesienia Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Ruiny wzniesionego w 1370 roku zamku Ogrodzieniec w Podzamczu to najlepiej zachowane na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej pozostałości średnio-wiecznego budownictwa.

Cennym elementem przyrodniczym i historycznym gminy jest również sąsiadująca ze wzgórzem zamkowym Góra Birów, będąca obiektem zainteresowania nie tylko turystów lecz także archeologów.

Biorąc pod uwagę istniejącą sytuację na analizowanym terenie stwierdzić można, iż realizacja ustaleń planu nie będzie miała negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne.

11. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PORZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec jest dokumentem opisującym zamierzenia mające na celu poprawę stanu środowiska. Zagrożenia mogą wynikać z niewypełnienia założonych w programie celów i zadań. Ze względu na brak negatywnych oddziaływań na środowisko dokumentu nie przewiduje się rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIK LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Ze względu na brak negatywnego oddziaływania na środowisko nie zachodzi konieczność ustalania rozwiązań alternatywnych w stosunku do obecnie ustalonych w projekcie programu.

Przy opracowywaniu dokumentu nie napotkano trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

13. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JEZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Ogrodzieniec.

Nadrzędnym celem Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Ogrodzieniec jest:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie Gminy
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w programie przedsięwzięć na następujące elementy: obszary Natura 2000, różnorodność bio-

*PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA
I GMINY OGRODZIENIEC*

logiczną, ludzi, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.

Z analizy tej wynika, że realizacja podstawowych działań przewidzianych w programie będzie miała pozytywne skutki dla środowiska naturalnego i zdrowia ludzi.

Wprowadzenie działań przewidzianych programem nie spowoduje istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko, spowoduje natomiast poprawę stanu obecnego i eliminację zagrożeń mających miejsce obecnie, natomiast w razie braku realizacji zaplanowanych zadań stan środowiska ulegnie pogorszeniu.

Dla terenu objętego powyższym programem nie stwierdzono możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, ze względu na położenie i brak negatywnego oddziaływania na środowisko działań proponowanych w dokumencie.

14. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

- 1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.,*
- 2. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2010,*
- 3. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego oraz Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego,*
- 4. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Zawierciańskiego*
- 5. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032*